

۵

آیین ۳

۸۶/۷/۲۹

پیش نویس آیین نامه تعیین اعتبار نشریات علمی کشور

مصوب / / ۸۶

دیرخانه کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور

آیین‌نامه تعیین اعتبار نشریات علمی کشور

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهشی

مقدمه

به استناد آیین‌نامه تشکیل کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور، مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۰ که از این پس «کمیسیون» خوانده می‌شود، این آیین‌نامه به منظور تعیین اعتبار علمی نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری که از این پس «وزارت» خوانده می‌شود، به شرح زیر ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱ تعاریف

۱-۱ نشریات علمی:

الف - علمی - پژوهشی شامل نشریاتی است که مقاله‌های آن به ارائه یافته‌های جدید پژوهشی یا ارائه نظریه یا روش جدید در حل مسائل و توسعه علم و/یا فناوری می‌پردازد و جامعه علمی آن را پژوهشی تلقی می‌کند، اعم از پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و یا توسعه‌ای.

ب - علمی - ترویجی شامل نشریاتی است که مقاله‌های آن به ترویج زمینه‌های علوم در میان جامعه علمی مربوط می‌پردازد.*

۲-۱ مؤسسه و انجمن:

الف - مؤسسه به موسسه آموزشی یا پژوهشی متقاضی انتشار نشریه علمی گفته می‌شود.

ب - انجمن به انجمن‌های علمی دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفته می‌شود.

ماده ۲ ضوابط و معیارهای تعیین اعتبار نشریات علمی کشور

۱-۲ بالاترین مقام موسسه متقاضی و یا مدیرمسئول هر نشریه در مورد متقاضیان غیر از موسسات و یا انجمن‌های علمی باید کتباً درخواست اعتباربخشی نشریه مورد نظر را به معاونت پژوهشی وزارت ارسال نموده و ضرورت انتشار، میزان مخاطبین و میزان تولید مقاله در آن موضوع را تشریح نماید. تبصره ۱- بررسی درخواست از تاریخ تکمیل پرونده و تسلیم تمامی مدارک مورد نیاز (مطابق فرم پیوست) شروع می‌شود.

تبصره ۲- کلیه نشریات باید حداقل دو شماره در سال منتشر شوند.

۲-۲- برای بررسی و تعیین اعتبار علمی نشریه باید حداقل ۳ شماره از نشریه متقاضی منتشر شده باشد مگر آنکه متقاضی یکی از شرایط ذیل را دارا باشد.

*مقاله علمی - ترویجی در زمینه ترویج ارزش و اعتبار ویژه خود را دارد و به معنای مقاله علمی - پژوهشی ضعیف نمی‌باشد.

- ۱- متقاضی انجمن علمی یا جمعیت علمی با شرایط مندرج در تبصره‌های همین ماده باشد.
- ۲- متقاضی با انجمن علمی مربوط به موضوع، تفاهم‌نامه‌ای با شرایط مندرج در تبصره‌های همین ماده داشته باشد.
- ۳- متقاضی با حداقل ۷ مؤسسه دارای گروه آموزشی یا پژوهشی مربوطه (با احتساب مؤسسه متقاضی) تفاهم‌نامه همکاری داشته باشد.
- ۴- در صورتی که مؤسسه متقاضی دارای قطب علمی در موضوع نشریه باشد، همکاری ۱ مؤسسه دیگر دارای قطب علمی در موضوع و یا ۲ مؤسسه دیگر بدون داشتن قطب علمی کافی خواهد بود.
- تبصره ۱- اعتبار این سه گروه از نشریات که قبل از انتشار نشریه اعتبار علمی کسب می‌نماید، یکساله خواهد بود.
- تبصره ۲- شرایط لازم انجمن‌های علمی برای دریافت اعتبار علمی - پژوهشی نشریه مستقل و یا نشریه در همکاری با یک مؤسسه، داشتن مرتبه A یا B از کمیسیون انجمن‌ها و داشتن حداقل ۵۰ عضو پیوسته می‌باشد.
- تبصره ۳- انجمن علمی با مرتبه A می‌تواند حداکثر ۳ نشریه علمی - پژوهشی مستقل و ۲ نشریه علمی - پژوهشی در همکاری با یک مؤسسه داشته باشد. انجمن علمی با مرتبه B حداکثر می‌تواند ۱ نشریه علمی - پژوهشی مستقل و ۱ نشریه علمی - پژوهشی در همکاری با یک مؤسسه داشته باشد. تشخیص توان انجمن برای انتشار هر نشریه علمی - پژوهشی بعهده کمیسیون است.
- تبصره ۴- شرایط لازم انجمن‌ها و جمعیت‌های علمی برای دریافت اعتبار علمی - ترویجی مستقل و یا در همکاری با یک مؤسسه، دریافت مرتبه A، B، C یا D از کمیسیون انجمن‌های علمی و داشتن حداقل ۳۰ عضو پیوسته می‌باشد.
- تبصره ۵- انجمن‌ها یا جمعیت‌های علمی با مرتبه‌های A، B، C و D می‌توانند ۱ نشریه علمی - ترویجی مستقل و ۱ نشریه علمی - ترویجی در همکاری با یک مؤسسه باشند. تشخیص توان انجمن و جمعیت علمی برای نشریه دوم علمی - ترویجی بعهده کمیسیون است.
- تبصره ۶- در تفاهم‌نامه همکاری بین انجمن یا جمعیت علمی با متقاضی نشریه، باید سردبیر از اعضاء پیوسته آن انجمن یا جمعیت علمی باشد و سردبیر و اکثریت اعضاء هیأت تحریریه باید مورد تایید انجمن یا جمعیت علمی باشند. نشان انجمن یا جمعیت علمی باید به همراه نشان مؤسسه متقاضی روی جلد نشریه چاپ شود.
- تبصره ۷- در صورت لغو تفاهم‌نامه بین انجمن یا جمعیت علمی یا مؤسسه با نشریه، پس از اخذ و بررسی دلایل توجیهی لغو تفاهم‌نامه نشریه طبق ماده ۲-۲ برای تداوم انتشار مجدداً ارزیابی خواهد شد.
- تبصره ۸- در همکاری نشریه با انجمن یا جمعیت علمی صاحب امتیاز به صورت توافقی انتخاب می‌شود.
- تبصره ۹- مدت تفاهم‌نامه همکاری نباید کمتر از ۲ سال باشد.
- ۲-۳- موضوع نشریه باید از گرایش‌ها یا عناوین کاملاً تخصصی (به تشخیص کمیسیون) بوده و نام نشریه متناسب و نشان دهنده موضوع باشد. نشریات ترویجی می‌توانند در موضوعات عمومی نیز منتشر

شوند. نیاز به یک نشریه علمی در کشور و کفایت در تعداد نشریه علمی در یک زمینه تخصصی به تشخیص کمیسیون است.

۴-۲- سردبیر باید فردی شاخص در گرایش علمی خود و حداقل دانشیار باشد و در رشته‌های علوم پایه، مهندسی، کشاورزی، منابع طبیعی و دامپزشکی دارای حداقل ۱۰ مقاله علمی - پژوهشی معتبر که حداقل ۵ مقاله آن دارای نمایه‌سازی بین‌المللی باشد و در رشته‌های علوم انسانی، اجتماعی و هنر دارای حداقل ۱۰ مقاله علمی - پژوهشی نمایه شده ISC یا بین‌المللی در زمینه اختصاصی نشریه باشد. در نشریات علمی - ترویجی فرد شاخص با ۵ مقاله پژوهشی یا ترویجی نمایه شده در موضوع نشریه که حداقل یکی از آنها علمی - پژوهشی نمایه شده بین‌المللی باشد نیز کافی است.

۵-۲- اعضای هیأت تحریریه باید حداقل ۷ نفر با رتبه علمی دانشیار به بالا در موضوع نشریه باشند و در موارد استثناء استادیار با سوابق علمی بسیار قوی در موضوع نشریه با تشخیص کمیسیون نیز می‌تواند عضو هیأت تحریریه باشد. تمامی اعضا باید کتباً آمادگی خود را اعلام کرده باشند. در نشریات علمی - ترویجی اعضا هیأت تحریریه می‌توانند استادیار باشند.

۶-۲- حداقل ۵۰٪ اعضا هیأت تحریریه باید از خارج از موسسه متقاضی باشند.

۷-۲- یک نفر نمی‌تواند همزمان عضو هیأت تحریریه بیش از ۴ نشریه و یا سردبیر بیش از ۲ نشریه علمی - پژوهشی باشد. در نشریات علمی - ترویجی یک نفر می‌تواند عضو هیأت تحریریه حداکثر ۵ نشریه یا سردبیر حداکثر ۳ نشریه باشد.

۸-۲- صورتجلسات هیأت تحریریه سه شماره اخیر نشریه با امضاء اعضا باید در پرونده تقاضای اعتبار موجود باشد.

۹-۲- هر نشریه باید حداقل دارای ۷ مقاله باشد و حداقل تعداد صفحات هر شماره نشریه کمتر از ۶۰ صفحه نباشد.

۱۰-۲- حداقل ۷۰٪ محتوای نشریه علمی - پژوهشی باید مقالات پژوهشی اصیل باشند و حداقل ۷۰٪ محتوای نشریه علمی - ترویجی باید مقالات ترویجی (و نه مقالات پژوهشی ضعیف) باشند. نشریات موظفند در طی یک دوره اعتبار انتشار، این درصدها را به حداقل ۹۰٪ افزایش دهند.

۱۱-۲- نشریه علمی - پژوهشی نمی‌تواند مقالات ترجمه چاپ نماید، حداکثر ۳۰ درصد مقالات نشریات علمی - ترویجی می‌تواند به صورت ترجمه باشد.

۱۲-۲- کارگروه‌های تخصصی و یا کمیسیون می‌توانند در صورت تشخیص به لزوم داوری دقیق‌تر برای تعیین وضعیت محتوای نشریات از چند داور نظرخواهی کنند.

۱۳-۲- اگر نشریه را موسسه‌ای منتشر می‌کند، حداقل ۵۰ درصد مقاله‌های آن از نویسندگان خارج از موسسه باشد.

۱۴-۲- تعداد مقالات متعلق به اعضا هیأت تحریریه و سردبیر در نشریات علمی - پژوهشی در دوره اعتبار نباید بیش از ۱۵٪ (بیش از ۱ مقاله از ۷ مقاله) و در نشریات علمی - ترویجی نباید بیش از ۳۰٪ (بیش از ۲ مقاله از ۷ مقاله) تعداد مقالات هر شماره باشد.

۱۵-۲- نشریه باید دارای نمایه سالیانه و شابک رسمی باشد.

۱۶-۲- قالب نشریه و مقالات باید منطبق با ضوابط پیوست باشد. حداکثر ۱۰٪ صفحات نشریه علمی - پژوهشی و ۱۵٪ صفحات نشریه علمی - ترویجی می‌تواند مطالبی غیر از مقالات باشد. حداکثر ۵٪ هر نشریه می‌تواند به تبلیغات مرتبط اختصاص یابد. نشریات باید از مشخصات فنی قابل قبول برخوردار باشند و اصول صحیح نوشتاری زبان نشریه را رعایت کنند.

۱۷-۲- یک نشریه نباید تعدادی از مقالات را در یک شماره همزمان به زبانی دیگر منتشر کند. اما چکیده مقالات و فهرست منابع و مراجع می‌تواند به زبان دوم، همراه و یا در انتهای نشریه در صفحات مجزا با تمامی مشخصات نشریه چاپ شود.

تبصره ۱- نشریات خاص می‌توانند مجوز دو زبانه بودن نشریه را برای مدتی محدود و معین از کمیسیون اخذ نمایند.

۱۸-۲- در صورتی که نشریه‌ای بدون داشتن اعتبار، بر روی نشریه خود عنوان علمی - پژوهشی یا علمی - ترویجی را چاپ کرده باشد باید حداقل ۲ شماره دیگر (به تشخیص کارگروه) بدون درج عنوان فوق چاپ کند تا بررسی آن نشریه شروع شود.

۱۹-۲- تخلف نشریه در عدم داوری یا داوری ضعیف که منجر به انتشار مقالات ضعیف شود، می‌تواند اعتبار نشریه را لغو نماید.

۲۰-۲- مدت اعتبار نشریات حداکثر ۴ سال است و ارزیابی نشریات حداقل یک بار در سال و یا در هنگام گزارش تخلف از یک نشریه انجام می‌گیرد و در صورت عدم احراز حداقل امتیاز لازم و یا تایید تخلف، منجر به لغو اعتبار نشریه می‌شود.

۲۱-۲- حداکثر ۳ شماره آخر داوری شده نشریه قبل از تایید اعتبار علمی دارای اعتبار می‌باشند.

۲۲-۲- تشخیص کلیه مصادیق آیین‌نامه و موضوعات استثنایی با نظر کارگروه‌ها و به عهده کمیسیون می‌باشد. (از جمله تشخیص مصادیق مربوط به متقاضیان حوزوی و رشته‌های هنر)

۲۳-۲- متقاضی نشریه موظف است پس از اخذ اعتبار علمی حداقل یک نسخه چاپی از هر شماره را بلافاصله پس از انتشار برای کمیسیون نشریات و یک نسخه چاپی و الکترونیکی را برای مرکز منطقه‌ای اطلاع‌رسانی علوم و فناوری جهت درج در استخر دانش ISC ارسال نماید.

۲۴-۲- صاحب امتیاز نشریه موظف است قبل از تغییر سردبیر و اعضای هیأت تحریریه، موافقت کمیسیون نشریات را اخذ نماید.

۲۵-۲- مجلات الکترونیکی صرفاً توسط ناشران معتبر همچون دانشگاهها و انجمنهای علمی و پس از انتشار حداقل ۳ شماره مجوز می‌گیرند.

ماده ۳ ارزیابی

۱-۳- تمامی بندهای مربوط به معیارهای اعتباربخشی در ماده ۲ در ارزیابی مورد توجه قرار می‌گیرند و علاوه بر آنها موارد زیر بررسی می‌شوند.

۲-۳- اعتبار علمی

- _ درصد اعضاء هیأت تحریریه بین‌المللی
- _ تعداد هیأت تحریریه و مرتبه علمی دانشگاهی و شرح فعالیت‌های علمی (تعداد استاد، تعداد دانشیار)
- _ درجه علمی سردبیر و حداقل تعداد مقالات
- _ تناسب تخصص سردبیر با موضوع نشریه
- _ ضرورت انتشار، تعداد تخمینی مخاطبین مجله
- _ درصد مقالات بین‌المللی
- _ درصد اعضاء هیأت تحریریه خارج از موسسه
- _ نسبت مقالات چاپ شده به دریافتی
- _ درصد مقالات چاپ شده اعضاء هیأت تحریریه و سردبیر
- _ درصد مقالات چاپ شده خارج از موسسه
- _ درصد مقالات اصیل پژوهشی یا ترویجی
- _ میزان تخصصی بودن موضوع و نام نشریه
- _ کم بودن حجم مطالب غیر از مقالات و تبلیغات غیر مرتبط

۳-۳- کیفیت استنادی

- _ ضریب تاثیر (IMPACT FACTOR)
- _ ضریب آنی اثر
- _ نیمه عمر

۴-۳- امکان دسترسی

- _ داشتن شابک
- _ فاصله چاپ هر شماره تا حضور در ISC
- _ آدرس وب و امکان جستجو

۵-۳- ثبات و پایداری

- _ انتشار به موقع
- _ تداوم و توالی انتشار

۶-۳- مدیریت نشریه

- _ متوسط زمان دریافت تا پذیرش یا رد قطعی مقالات
- _ متوسط زمان پذیرش مقاله تا چاپ آن
- _ داشتن نمایه سالیانه

- _ عدم درج دو شماره در یک جلد نشریه
- _ عدم گزارش خطای نشریه در داوری و پذیرش مقالات
- _ فرایند ارزیابی مقالات
- _ اطلاع‌رسانی به نویسندگان درخصوص لزوم دریافت وجه برای چاپ مقالات در مجله قبل از داوری

۳-۷- قالب نشریه

- _ رعایت یکدست بودن قالب مقالات نشریه
- _ عدم درج برخی مقالات به زبان دوم
- _ داشتن راهنمای تهیه و تنظیم مقالات
- _ مشخص شدن نویسنده مسئول و تأییدیه نویسندگان
- _ ویراستاری

۳-۸- مقالات

- _ رعایت اصول مقالات پژوهشی (نام‌نویسندگان و نشانی‌ها، وابستگی سازمانی نویسندگان و مرتبه علمی دانشگاهی آنها چکیده (فارسی، زبان دوم)، مقدمه، بدنه اصلی مقاله و روشها، نتایج، بحث و نتیجه‌گیری، فهرست منابع (فارسی و یا زبان دوم)، واژگان کلیدی، تشکر و قدردانی)
- _ درج تاریخ دریافت، تاریخ پذیرش مقاله در ابتدای مقالات
- _ رعایت یکپارچگی نشریه

۳-۹- کیفیت فنی

- _ کیفیت طراحی
- _ کیفیت و اصالت نمودارها، جدول‌ها و عکس‌ها
- _ آرایش روی جلد
- _ کیفیت جلد و صحافی
- _ کیفیت کاغذ و چاپ

ماده ۴

این آیین‌نامه در ۴ ماده و ۱۲ تبصره در تاریخ ۸۶/۱۰/۲ به تصویب کمیسیون رسید و از این تاریخ جانشین آیین‌نامه قبلی (مصوب ۸۲/۱۱/۴) می‌گردد.

ضوابط قالب نشریات و مقالات

- ۱- گنج‌نیدن شماره استاندارد بین‌المللی نشریات در هر نشریه (ISSN).
- ۲- انتشار به موقع نشریه از موارد مهم و ضروری برای حفظ اعتبار نشریه می‌باشد.
- ۳- در هر نشریه نام نویسنده یا نویسندگان به طور کامل بیان شود. ذکر وابستگی سازمانی نویسنده، درجه علمی و پست الکترونیکی نیز در ذیل نام پدیدآورندگان ارائه شود. همچنین نام نویسنده مسئول با ذکر نشانی کامل در پایین هر مقاله آورده شود.
- ۴- چنانچه محل جغرافیایی نویسنده یا نویسندگان شامل شهر و استان در بخشی از نشانی آنان قید گردد برای نمایه استنادی علوم ایران مفید خواهد بود.
- ۵- نام نشریه با مشخصات کامل شامل عنوان صحیح نشریه، سال (دوره) شماره ارائه شود.
- ۶- نوبت انتشار نشریه مثلاً ماهانه، فصلی، دوبر در سال و... نوشته شود.
- ۷- نشانی نشریه به‌طور کامل و به همراه پست الکترونیکی، نشانی وب، شماره تلفن، نمابر و کدپستی در نشریه آورده شود.
- ۸- چکیده مقاله به‌انگلیسی همراه یا در انتهای نشریه و در صفحات جداگانه‌ای که مشخصات نشریه در آن درج شده است، ارائه شود.
- ۹- عدم درج مقالات به دو زبان همزمان در یک شماره. در صورت وجود مقاله به زبان دوم مدیریت نشریه می‌تواند یکی از شماره‌های نشریه را به زبان دوم اختصاص داده و منتشر نماید.
- ۱۰- فرمت مقالات به صورت یکدست و یکپارچه باشد.
- ۱۱- راهنمای تهیه و تنظیم مقالات در ابتدای هر نشریه درج گردد.
- ۱۲- تاریخ دریافت و تاریخ پذیرش هر مقاله در ابتدای هر مقاله قید شود.
- ۱۳- درج مقدمه، موارد و روشها، بحث و نتیجه، فهرست منابع و مراجع و در صورت لزوم تشکر و قدردانی از اصول نگارش مقاله رعایت شود.
- ۱۴- واژه‌های کلیدی (توصیفگرها) هر مقاله در زیر چکیده به فارسی / انگلیسی نوشته شود.
- ۱۵- منابع و ماخذ هر مقاله به طور کامل و با ذکر تمام جزئیات آورده شود.
- ۱۶- با توجه به رشته‌های موضوعی، سردبیران محترم می‌توانند از راهنماهای موجود (style guides) مانند APA، MLA، Chicago University، Turabian و... استفاده کنند.
- بهره‌گیری از راهنماهای مزبور باعث می‌شود تا بنیانهای ISC به درستی پی‌ریزی شود و حقوق نویسندگان ضایع نگردد.
- ۱۷- موضوع یا موضوعات اصلی هر نشریه در بخش شرایط پذیرش یا راهنمای نویسندگان مقالات آورده شود.
- ۱۸- ملی یا بین‌المللی بودن و اعتبار هیات تحریریه در هر نشریه مورد توجه قرار گیرد.
- ۱۹- در ارتباط با مقاله‌های تحقیقی چنانچه از منابع مالی سازمان وابسته یا سازمانهای دیگر استفاده کرده باشند، ذکر این موضوع ضروری است.
- ۲۰- سقف پذیرش تعداد مقالات در هر شماره مشخص و تقریباً ثابت باشد. این جریان در ISC و رتبه نشریه از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد. تعداد مقالات در هر نشریه کمتر از ۷ مقاله نباشد.
- ۲۱- ارسال به موقع هر نشریه معتبر به کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی به همراه فرمت الکترونیکی آن به شکل دیسکت یا سی‌دی با قالب مایکرو سافت word.
- ۲۲- ترجیحاً، ارسال هر شماره از نشریه به صورت پست الکترونیکی و با قالب Microsoft word به نشانی gazni@srlst.com در کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی.

